

Muistio: Arctic Sport verkoston tapaaminen 10.2.2020 klo 14.10-15:45

Osallistujien esittelykierros

Puheenjohtajana toiminut Mika Riipi avasi kokouksen ja käytiin esittelykierros.

Seuroilla painotus harrastustoiminnassa ja valmennuksessa. Tulossa myös isoja tapahtumia, mm. Jukolan viesti (Ounasvaaran hiihtoseura), Painonnoston nuorten SM-kisat ja EM-kisat (Ounasvaaran atleettiklubi). Lisäksi osalla ajankohtaista liikuntamahdollisuuksien edistäminen kuntien kanssa.

Yrityksillä kiinnostusta yhteistyöhön muiden toimijoiden kanssa. Lisäksi mm. kiinnostusta kansainvälistymiseen, johon kaivataan tukea.

Kunnissa näkökulma teemaan kuntalaisten hyvinvoinnin edistäminen (mm. Liikkuva koulu –ohjelma, lisäksi esim. Posiolla käynnissä Posio liikkuu –kampanja ja tulossa iso suunnistustapahtuma kesällä). Kaivattaisiin uusia keinoja rahoittaa investointeja uusiin liikuntapaikkoihin ja vanhojen kehittämiseen.

Julkisia toimijoita edustettuina myös Metsähallitus (luontopalvelut), Kolpeneen tuki- ja osaamiskeskus (erityislasten ja -nuorten liikkuminen) ja Lapin liitto (aluekehitysnäkökulma).

Oppilaitoksilla (Redu, Lappia, Lapin AMK) tehtävänä koulutus (liikunta- ja hyvinvointialat), vapaa sivistystyö ja Lapin kehittäminen. Urheiluakatemia kautta valmennustoiminta ja muu liikunnan edistäminen. Lisäksi hanketoimintaa.

Lisäksi edustusta seuraavista hankkeista:

- Ylläs ympärivuotiseksi (EAKR), Ylläksen matkailuyhdistys ry
- Freeride Academy (ESR), Muonion kunta
- Älykäs ja kansainvälistyvä Lappi (EAKR), Lapin liitto
- Liikunta-alan yrityslähtöinen kehittäminen EU-yhteistyössä: ympäristöt, tekniikat ja palvelut (EAKR), Lapin AMK
- LifeAge (Erasmus+), Lapin AMK
- Inno4Sports (Interreg Europe), Lapin liitto (+Lapin AMK & Lapin liikunta)
- SportBusinessLapland (ESR), Lapin AMK/Santasport
- Skills4Life (ESR), Lapin AMK/Santasport
- NextStep -työ- ja opintopolkuja nuorille (ESR), Rovaniemen kiekko
- BlueAction (Horisontti 2020), Arktinen keskus/Lapin yliopisto

Mika totesi, että laaja ja monipuolinen porukka koolla, yrityskenttä erityisen vahvana, julkisen sektori ja oppilaitokset eri tulokulmista ja toimijoita myös ympäri Lappia. Yhteensä 43 osallistujaa.

Ehdotus verkoston toimintamalliksi/rakenteeksi (ks. liite)

Pirkko Sivonen (Lapin liitto): Liikunta-alan toimintaa on Lapissa laajasti ja verkostoyhteistyön tarve on tunnistettu Lapin liikuntastrategiassa 2017. Vuonna 2018 alkanut Inno4Sports –hanke tähtää liikunta-alan edistämiseen vaikuttamalla kehitysohjelmiin. Hankkeessa mukana 5 aluetta ympäri Eurooppaa, joiden välillä jaetaan hyviä käytäntöjä. Hankkeessa resurssia myös paikallisen sidosryhmäyhteistyön ylläpitämiseen, mistä on saatu resurssia myös verkostoyhteistyön kehittämiseen.

Strategisella tasolla kunta-, ja maakuntatason kehittämislinjaukset ja strategiset päätökset, jotka luovat johtotason tuen verkoston toiminnalle. Myös liikuntaneuvosto olisi relevantti toimija tällä tasolla.

Ydintasolla on Arctic Sport –verkoston kokoukset, kuten kyseessä oleva kokous. Avoin kaikille, tarkoituksena jakaa tietoa ja tuoda toimijoita yhteen. Lisäksi yhdessä voidaan pohtia miten strategisen tason linjauksia ja kansainvälisiä aloitteita viedään käytäntöön.

Tapaamisten määrää ja muotoa on tarkoitus miettiä tässä kokouksessa. Lapin liitto voi fasilitoida tapaamisia 2020 ajan, mutta pitäisi jo miettiä miten tapaamisten koollekutsuminen ja järjestäminen tapahtuu sen jälkeen. Yksi vaihtoehto voisi olla koordinoitiryhmä, joka veisi asioita eteenpäin kokousten välillä. Lisäksi voidaan tarvittaessa perustaa teemaryhmiä käsittelemään jotain tiettyä kokonaisuutta.

Täytyisi miettiä verkoston rakentumista siten, että verkosto ei jäisi vain hankkeen ajaksi, vaan pystyisi jatkamaan itsenäisesti.

Operatiivinen taso tarkoittaa toimijoiden käytännön yhteistyötä, esim. verkoston kautta löytynyt yhteistyö. Lisäksi olemassa olevassa toiminnassa esiin tulleita tarpeita voi tuoda verkostolle työstettäväksi.

Keskustelua verkoston toiminnasta

- Mika: Verkosto on mahdollisuus mutta myös haaste, koska se jää helposti leijumaan. Lapin liitolla tämä vuosi mahdollista toimia fasilitoijana Inno4Sportsin kautta. Miten työtä jatketaan? Mikä on sen runko? Verkosto on avoin, eikä ketään pakoteta.
Tulokulma kansainväliseen kontekstiin: Rovaniemen valinta European City of Sportiksi luo pohjaa hakea suoria kansainvälisiä rajoituksia. Suorat rahat on tärkeitä siksi, että alueelliset EU-rahat vähenee, mutta EU-tasolla on paljon rahaa klusteriyhteistyön osalta tarjolla. Lapissa ollaan Arctic Smartness -toiminnassa pystytty tuomaan yli 20 miljoonaa euroa suoraa hankerahaa, ja paraikaa menossa useita hakemuksia kv-hankkeisiin. **Myös Arctic Sportissa hyvä miettiä, miten voitaisiin päästä käsiksi suoraan EU-rahoitukseen.** Jollain tavoilla pitäisi tähän toimintaan saada boostia ja innovatiivisesti hakea rahaa.
- Lapissa on klustereita, joiden kautta pääsee EU-rahoihin kiinni, mutta ne ovat vahvasti henkilöityneet tiettyihin ihmisiin. Tätä kannattaa pyrkiä välttämään alusta alkaen, koska **verkoston toiminnalle tärkeää, että vastuuta jaetaan ja on useampi ihminen, joka pystyy viestimään verkoston toiminnasta.** Koordinaatioryhmä siinä mielessä hyvä ajatus.
- Rovaniemellä luotu Sportisti Roi –yhteistyöverkosto liikuntatoimijoiden välille. **Olisi hyvä kartoittaa mitä kaikkia verkostoja Lapissa toimii, ettei tehdä päällekkäisiä verkostoja.** Rovaniemen yrittäjät ovat toimivat hyvin verkostona, tätä voisi esimerkiksi benchmarkata.
- **Täytyy muistaa, että puhutaan Lapin maakunnallisesta verkostosta. Lapin liikuntastrategiassa ei ole huomioitu tarpeeksi yrityksiä ja viesti menee tällä hetkellä satojen yritysten ohi.**
- Mika: Lappilaisuudesta tulee pitää kiinni, se on myös meidän vahvuus. **Yritysnäkökulma on ydin myös aluekehityksen näkökulmasta,** ilman sitä ei ole liiketoimintänäkökulmaa. Muissa klustereissa tehty niin, että kuntien elinkeinotoimijat ovat mukana, joilla kontakti alueen yrityksiin.
- Jos haetaan EU-rahoja, se vaatii alueellista laajempaa toimintaa. Jos esitettyä kuviota katsoo, siinä ei puhuttu valtakunnallisista ja EU-strategioita, ne pitäisi selvittää. **Pitää myös miettiä mihin halutaan pääpaino, sitä kautta rakentuu verkosto lopulliseen muotoon. Täytyy mennä toiminta- ja tarvelähtöisesti, ei rakenne edellä.**

- Mika: Arctic Smartness toiminnan ydin on, että komissio tarvitsee sisältöjä. Meidän työssä yhtä keskeistä on syöttää komission agendalle asioita kuin se, että seurataan mitä rahoitusta on tarjolla. Kokemuksesta voidaan sanoa sen olevan mahdollista. Esimerkiksi Lappi on saanut kiertotalouden nostettua komission agendalle. **Vaikuttaminen on paljon helpompaa komission suuntaan kuin kansallisen tason, mutta se edellyttää aktiivisuutta ja aloitteellisuutta.**
- Onko terveydenedistäminen komission prioriteeteissa? Mikä olisi se punainen lanka, johon kiinnittyä? -> Mika: Ei sinänsä itsekseen, EU-prioriteetit ovat elinkeinopainotteisia ja isoja kokonaisuuksia. Terveydenedistäminen ei ole komission pilareissa, sillä se kuuluu kansalliseen toimivaltaan. **Mutta jos terveys voidaan kytkeä yritysten kasvuun, niin komissio kyllä saadaan kiinnostumaan.**
- Heikki Hannola (Lapin AMK): **EU-tasolla puhutaan paljon sport & vitality'sta.** Tämä on juuri sitä terveydenedistämistä.
- Hankkeiden tulosten vakinaistaminen haaste: **miten saadaan hakkeissa luotu toiminta pysyväksi?**
- **Tärkeää olisi myös hankkeiden välinen yhteistyö,** esim. kartta, jossa näkyy mitä on menossa. Kun tilannekuva selkiytyy, tätäkin voitaisiin verkostossa tarkastella.

Keskustelua käytännön toteutuksesta

- Avoimet ja isot tapaamiset? Olisiko tarpeen pienempi porukka, joka välillä systemaattisesti työstäisi asioita eteenpäin?
- **Jos etäyhteys toimisi, niin silloin voisi useamminkin kokoontua.** Kemissä 2019 toimi hyvin tapaaminen urheilugaalan yhteydessä, **voisi jatkossa yhdistää isompiin tapahtumiin.**
- Eri intressejä, eri tahoja. Jonkunlainen koordinaatiotyöryhmä tarpeen. Yhteisiä kehittämisteemoja. **Nyt ei puhuta samaa kieltä, kun osa puhuu hankkeista ja EU-rahoituksesta, joka on toisille täysin vierasta.** Se vaatii koordinaatioryhmätyötä ennen seuraavaa tapaamista. **Sisältö, pääpaino, yhteisen ymmärryksen löytäminen vaatisi koordinaatioryhmän seuraavaan kokoukseen, jossa vasta suunniteltaisiin miten kokoonnutaan jne.**
- **Koordinaatioryhmään olisi hyvä saada edustus monesta eri näkökulmasta. Kokoonpano voisi myös vaihdella, mutta koko läpileikkaus pitäisi olla edustettuna.**
- Olisiko hyvä olla koordinoitiryhmässä edustettuna sellaisia, joilla on toimivaltaa ja "tarpeeksi nappeja kauluksessa" -> Mika: On hyvä, että koordinoitiryhmässä on toimijoita, jotka tuntevat kentän. Ajatuksena on säännöllisesti käsitellä aihetta myös johdon strategiafoorumissa (mm. kaupunkien johtajat, rehtorit, saamelaiskäräjät, kauppakamari), jolloin saadaan myös johdon tuki.
- Verkostoitumisessa on hyvä, että saadaan organisaatioille kasvot. **Tämän foorumin tärkein juttu on olla vuorovaikutuksessa, jotta osataan olla yhteydessä oikeisiin henkilöihin. Olisi hyvä tuoda rohkeasti esiin asioita mitä ollaan tekemässä. Silloin avautuu yhteydet muihin, kuten koulutusorganisaatioihin, joissa on hankeosaamista.** -> Mika tuumasi, että juuri tätä tämä pieni koordinoitiporukka miettii

Seuraavat askeleet

- ➔ **Seuraava tapaaminen maanantaina 25.5. klo 14-16.**
- ➔ Uusi koordinoitiryhmä valmistele seuraavaa kokousta ja miettii päälinjauja.
- ➔ Huolehditaan toimiva etäyhteys.

Koordinointiryhmän kokoonpanossa päädyttiin ehdotusten pohjalta seuraavaan:

- Antti Häkämies, Posion kunta
- Heikki Hannola, Lapin AMK
- Harri Haavisto, Rovaniemen seuraparlamentti/Lapin Lukko ry
- Maarit Toivola, Lapin liikunta
- Pekka Tiitinen, Ammattiopisto Lappia
- Heikki Keskitalo & Jussi Sirviö, Santasport Lapin urheiluoopisto (Nimitettiin jälkeepäin)
- Pirkko Sivonen, Lapin liitto (Inno4Sports –hankkeen kautta 2020 loppuun)
- (Juhani Huhtala, Ounas Partners Oy, taustasparraajana)